

FRANTIŠEK LANGER (3. 3. 1888 Královské Vinohrady – 2. 8. 1965 Praha)

Medailonek žáci

Spisovatel *František Langer* se narodil 3. března 1888 na Královských Vinohradech, v typické pražské česko-židovské rodině drobných obchodníků, která se hlásila k myšlenkám českého vlastenectví. František i oba jeho mladší bratři Josef a Jiří navštěvovali české školy.

František Langer začal psát první literární texty už během studia na gymnáziu. Své básně, prózu i divadelní hry publikoval v nejrůznějších studentských časopisech a jeho povídky, fejetony či recenze poté vycházely i v *Lidových novinách* a *Národních listech*.

Po maturitě na gymnáziu v Londýnské ulici nastoupil v Praze na Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy, kde roku 1914 získal doktorát.

V pražském kulturním prostředí se scházel nejen s anarchistickými literáty, jakými byli například S. K. Neumann, František Gellner, Fráňa Šrámek nebo Karel Toman, ale také s výtvarníky, neboť byl jedním ze zakládajících členů Skupiny výtvarných umělců a spoluredaktorem *Uměleckého měsíčníku*. Působil rovněž jako herec v kabaretu U bratří Makabejských. V kavárně Arco se scházel se spisovatelem Franzem Kafkou, Franzem Werfelem či se svým bratrancem Maxem Brodem. Ve stejné době se rodí i jeho přátelství s bratry Čapky, které výrazně ovlivnilo jeho budoucí literární i divadelní působení.

Roku 1914 narukoval do rakouskouherské armády. O dva roky později se po odvodu na frontu nechal zajmout a v ruském zajetí působil v různých zajateckých táborech. Poté vstoupil do československých legií v Rusku, kde zastával funkci šéflékaře 1. pluku. Kromě toho také přispíval do legionářských časopisů a zasloužil se o rozvoj kulturní činnosti.

Roku 1920, po návratu přes Japonsko a Čínu ze sibiřské anabáze první světové války, začal pracovat v Praze jako vojenský lékař. Válečné zážitky proměnily žebříček jeho hodnot, a tak se v jeho dílech často objevuje motiv viny, trestu a vykoupení.

Mimo jiné díky přátelství s bratry Čapky začal ve třicátých letech působit jako dramaturg Divadla na Vinohradech. Zájem o výtvarné umění jej brzy zavedl mezi členy spolku Mánes, mezi nimiž byli například Emil Filla, Otto Gutfreund nebo Václav Špála. Byl rovněž členem mezinárodního sdružení spisovatelů PEN-klub (působil jako delegát na kongresech v Budapešti, v Paříži, ve Stockholmu, v Curychu a v Londýně) a aktivně se podílel na vydávání české literatury ve významném nakladatelství Evropský literární klub¹.

¹ Evropský literární klub (ELK) byl prvním českým knižním klubem. Roku 1935 jej v Praze založili bratři Bohumil a Ladislav Jandové. Činnost klubu ukončili roku 1949 komunisté.

Roku 1938 byl propuštěn z československé armády a v červenci 1939 se před nastupujícím nacismem rozhodl emigrovat do Francie. Po porážce Francie se dostal do Londýna, kde pokračoval na pozici šefa zdravotnictva československé zahraniční armády až do konce druhé světové války a zároveň přispíval i do československého vysílání BBC.

V roce 1944 se účastnil obléhání Dunkerque, o rok později se vrací zpět do vlasti a pracuje jako šéf vojenské lékařské služby. V roce 1947 mu byl udělen titul Národního umělce.

Od padesátých let žil v Praze. Přestože jeho knihy nebyly komunistickým režimem zakázány, vycházely jen výjimečně a jeho hry se nehrály. On sám zůstal v ústraní až do své smrti 2. srpna 1965. Je pohřben na pražském Vyšehradě.

Jeho druhá manželka, Anna Ludmila Langerová (1902–1999), se kterou se oženil v roce 1946, nechtěla, aby jméno Františka Langera po jeho smrti upadlo v zapomnění, a tak zajistila nová vydání jeho děl. Později, v březnu 1994, založila z vlastní finanční podpory nadaci. Na její činnost pak v roce 2013 navázala Společnost Františka a Jiřího Langera, která usiluje o zvýšení povědomí veřejnosti o životě a díle bratrů Langerových.

Roku 1995 byl Františku Langerovi udělen Řád T. G. Masaryka II. třídy in memoriam.

Busta F. Langera na domě, kde v letech 1945–1965 žil. Praha – Smíchov, roh ulice Preslovy a Náměstí 14. října.

Zdroj: spolek ČŠBH

Zdroj úvodní portrétní fotografie: www.radio.cz, Quand Prague grandissait, 8. 10. 2008. [23. 11. 14].

FRANTIŠEK LANGER

© Spolek ČŠBH. Licence CC BY-NC-ND <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> Projekt byl podpořen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci dotačního Programu na podporu činnosti nestátních neziskových organizací působících v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání v roce 2014.